

"Ağrıların kölgəsi" təqdim olundu

Oktyabrın 17-də Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Natəvan klubunda yazıçı Südəbə Sərvinin 1905-1906, 1918-ci illərdə erməni daşnak qüvvələrinin və onları dəstəkləyən imperiya tərəfindən Azərbaycan türklərinə qarşı edilən soyqırımından bəhs edən "Ağrıların kölgəsi" sənədli bədii romanının təqdimatı keçirildi. Kitabın məsləhətçisi, AMEA-nın əməkdaşı, araşdırıcı yazar İslam Sadıq, rəy yazanlar yazıçı Seyran Səxavət və Moskva Açıq Universitetinin professoru Məmməd Nəcəfzadədir.

Tədbiri giriş sözüylə yazıçı-dramaturq Elçin Hüseynbəyli açdı. Əsər haqqında öz fikirlərini söylədi. Qeyd etdi ki, kitabı oxumuşam, əsər həm də bizim tarixi həqiqətlərimizi əks etdirən vaxtında yazılmış əsərdir. Elçin Hüseynbəyli müəllifi təbrik etməklə ona uğurlar arzuladı. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Xalq yazıçısı Anar dedi: "Südəbə xanımın kitabını mən də bu günlərdə oxudum. Çox maraqlı kitabdır. Və mən bu kitabı iki sözlə səciyyələndirə bilərəm: bir, çox vacib kitabdır, bir də çox təsirlidir. Vacibdir ona görə ki, sənədlər əsasında qələmə alınıb. Yeni təxəyyülün məhsulu olan uydurulmuş şeylər yox, faktların əsasında yazılıb. Bu faktlar isə dəhşətdir: düşmənlərin nə qədər qəddar olduğunu göstərir. Onların qadın, qoca, uşaq tanımadan hamını necə işgəncə ilə öldürdüyünü göstərən bir kitabdır. Buna görə mən deyirəm, bu kitabı rus dilinə tərcümə etmək lazımdır. Elə birinci bizim "Literaturnaya qazeta", "Literaturniy Azərbaycan" jurnalında dərc etmək və imkan olsa, başqa dillərə də tərcümə etmək lazımdır. Əsərin vacibliyi bundadır. Təsirliliyi isə bundadır ki, ermənilər Əhməd kişinin ailəsini - gəlmini də, arvadını da qəddarlıqla öldürürlər. Atı da öldürürlər. Hətta yeni doğulmuş körpəni də süngüyə keçirmələri... bunlar çox təsirli yazılıb. Mən bezi qeydlər apardım, Südəbəyə dedim, qeydlərimi nəzərə alsın, çox yaxşı olar, təkrarlamaq istəmirəm. Amma iki şeyi demək istəyirəm, mənə elə gəlir, əsərin xeyrinə olardı, qətl səhnəsi ki var, ailəni, uşağı, atı öldürürlər, əsər orda tamamlansın. Və ondan sonra iki cümlə ilə Orxanın şəhid olması, Məhmətin isə yaralandığını, bir qolunun olmadığını göstərsin. Çünki orda sonda söhbət Mübariz İbrahimoğludan, Polad Həşimovdan gedir, əlbəttə, bunlar da çox vacibdir, amma bu ayrı mövzudur və onların olmağı finalın təsirini bir az azaldır. Bu cür təsirli finaldan sonra publisistikaya keçmək təsiri azaldır. Hər halda bu mənim fikrimdir. Bir də Südəbə xanım,

mən bir şeyi demək istəyirəm, orda deyirsən ki, kişilər ağlamaz, bir dəfə ağlayar, amma burda bir neçə dəfə kişilər hönkürdü ağladı, at da ağladı... türk də ağladı, əsgər də ağladı. O ağlaşmaların üzərində bir az işlə. Mənə elə gəlir ki, bir dəfə ağlasın, bu daha çox cəlb eləyir".

Tədbirin aparıcısı Əsəd Cahangir torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin öziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etməyi təklif etdi. Əsəd Cahangir Xankəndi və digər torpaqlarımıza bayraq sancılmasını möhtəşəm qələbə adlandıraraq qeyd etdi ki, "mənə elə gəlir, Südəbə xanımın bu kitabı məhz belə bir ərəfədə meydana gəlməsi də təsadüfi deyil. Həmin o böyük sevincin, qələbənin bəxş etdiyi enerjidir. Bu əsər həm qələbəyə çağıran, həm də qələbəni təşkil edən bir əsərdir. 1905-ci, 1918-ci və səksəninci illərdə baş verən hadisələrdən bəhs edən hissələrinə müəllif qələbəyə səsleyir. Ustad yazığımız Anar müəllim professional bir yazıçı, ağsaqqal kimi çox dəyərli qiymətini verdi əsərə, gözəl tövsiyələrini etdi. Və əminəm ki, Südəbə xanım da bundan özü üçün gələcəkdə lazımı nəticələri çıxardacaq. Çünki onlar elə-belə qeydlər deyil, bütün həyatını ədəbiyyata həsr etmiş ustad bir yazarın böyük təcrübəsindən doğan çox sadə şəkildə ifadə elədiyi fikirləridir."

Xalq artisti Rasim Balayev indi çox güclü ssenarilərin olmadığını, filmlərin çəkilmədiyini və belə bir vaxtda bu cür əsərin yazılmasını yüksək qiymətləndirdi, müəllifi bu münasibətlə təbrik etdi. "Yaxşı olar ki, ssenari yazılınsın və film çəkilsin, baş rolda da özüm çəkilərəm" - dedi.

Xalq artisti Rafiq Əzimov Südəbə Sərvini "El" jurnalının şef redaktoru olarkən onu araşdırıcı bir yazar kimi tanıdığını və özünün iki dəfə jurnala dəvət olunduğunu söyləyərək bu əsəri tam zamanında yazılmış əsər adlandırdı.

Şəhid zabit Elçin Mansurovun anası Məleykə xanım, şəhid atası, həm də aktyor, qiraət ustası Əli Nur, şəhid bacısı Gülməyə Feyruzqızı, Qarabağ qazisi, polis mayoru Aida Şirinova, aktyor Şahin Nəsirov, yazıçı-dramaturq Firuz Mustafa, professor Məmməd Nəcəfzadə, Rusiyadan tədbirə qatılan soydaşımız, Tatarıstanda diaspora sədri Sərraf Kərimov və başqaları çıxış edərək çox maraqlı fikirlər söylədilər, müəllifə uğurlar arzuladılar.

Sonda Südəbə Sərvini çıxış edərək AYB sədri Anar müəllimə dəyərli fikirləri və tövsiyələri üçün təşəkkürünü bildirdi.